

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേദകടനാഥസ്യ വേദാന്താചാര്യസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ |
വേദാന്താചാര്യവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

അഥ ദേവാനിവാഹുതാനരദേവാനഭാഷത |
ദേവദാനവസാമാന്യദൈവതം ദേവകീസുതഃ || 22.1 ||

ഏഷ വഃ ക്ഷാപതിഃ ശാസ്ത്രി വിധാതേവ പ്രജാപതീൻ |
മഹേന്ദ്ര ഇവ ധർമേണ സുധർമാമാസ്ഥിതഃ സ്വയം || 22.2 ||

ശേഖരീകൃതഭൂഭാരഃ ശേഷത്വേന വിഭോഃ സ്ഥിതഃ |
വേദധത്യയമാർയോപി മിത്രഭൂതാനമിത്രജിത് || 22.3 ||

വയം ഭവന്തോ യേ ചാൻയേ മഹാന്തഃ സർവ ഏവ തേ |
വിശ്വഗുപ്തൗ ജഗത്കർത്രാ വിനിയുക്താ വിഭൂതയഃ || 22.4 ||

തദസ്മാദിരവസ്ഥേയം ധർമവർത്ഥനി ശാശ്വതേ |
ബിദ്യദ്ഭിരനഘാദേശാദ്യജ്ഞാദിവ സമുദ്യതാത് || 22.5 ||

ദ്വിഷന്തഃ ഖ്യാതനാമാനോ നാമശേഷാസ്തഥ്വപ്യസൗ |
സമുദ്രവസനാ വിഷ്യക്താമസൈരവകുംഠിതാ || 22.6 ||

അംസകസ്തൂരികാ ഭൂമിർഭവതാം ബാഹുശാലിനാം |
അജുഗുപ്താപദം ന സ്യാദസദ്യുത്തിമലീമസാ || 22.7 ||

ശങ്കിതപ്രചയഃ ശേഷഃ ശത്രുണാം ശുഷ്കണാമിവ |
ആയതൗ സുഖമിച്ഛദ്ഭിരന യുക്തഃ ക്ഷന്തുമീശ്വരൈഃ || 22.8 ||

അതസ്ത്നാണായ സാധൂനാം ദുഷ്ടതാം ദമനം ക്ഷമം |
കഡങ്കരീയരോധോ ഹി കലമോത്സേധകാരണം || 22.9 ||

പുഷ്യതാം പാണ്ഡരം ഛത്രം പുണ്ഡരീകമിവ ശ്രിയഃ |
ധർമോധർമശ്ച നാൻയോസ്തി രക്ഷണോപേക്ഷണേ ഭൂവഃ || 22.10 ||

പൂർവപൂർവനരേന്ദ്രാണാമുച്ഛിഷ്ടമപി മേദിനീ |
സോമപീഥിനയാദ്ഗ്രാഹ്യാ സ്വധർമാധ്വരമാസ്ഥിതൈഃ || 22.11 ||

അവിവേകവിഭാവർയാം ധർമമാർഗമപങ്കിലം |
ദ്രഷ്ടും ദീപ ഇവ ന്യയസ്തോ നായകേന നയാഗമഃ || 22.12 ||

അവലംബ്യ ജഗദ്ധാതുർഹസ്തമാഗമവിഗ്രഹം |
സ്വയമുദ്ധാരതാത്മാനം സ്വൈരം പാതാലപാതിനം || 22.13 ||

വ്യസനാസാരവേഗാനാം വാരണം ന പ്രകൽപതേ |
ഉപദേശൈരനാർയാണാമുത്താനച്ഛത്രസന്നിഭൈഃ || 22.14 ||

പണ്ഡിതപ്രഹതേനൈവ സത്പഥേന സദോദിതാഃ |
വിഷമേഷു സ്ഖലന്തോപി ന ദുർഗതിമവാപ്സ്യഥ || 22.15 ||

ഭൂപരിക്രമണാദന്യാ ഭവതാമതിഭാസ്യതാം |
തമസാമിവ ശത്രുണാം നിരാസേ കീദൃശീ ക്രിയാ || 22.16 ||

ജിഗീഷുണാം ച യുഷ്ടാകം ന ജേതവ്യപദേ സ്ഥിതം |
കൗരവൈരനുകൂലാനാം വിപാകൈരിവ കർമണാം || 22.17 ||

അവരോധ്യാഃ സ്വയം ദക്ഷൈരക്ഷിപദ്ഭിരനേഹസം |
കരിണാം കർണധോലാഭിഃ കമ്പിതാ ഇവ സമ്പദഃ || 22.18 ||

നീതിപദ്ധതിരക്ഷോഭ്യാ ഭവദ്ഭിരധിഗമ്യതാം |
നിയതാ സ്വർഗസൗധസ്യ നിഃശ്രേണിരിവ ശാശ്വതീ || 22.19 ||

ഖലത്യാഗഃ സുഹൃത്പ്രാപ്തിരിതിദം കവചദ്വയം |
വഹധ്വം മന്ത്രദേഹസ്യ ദേദം പരിജിഹീർഷവഃ || 22.20 ||

ധാതൂനാമിവ കോപേഷു പ്രകൃതീനാമചേതസാം |
പാതുമർഹഥ പർയാപ്തം പ്രസാദനരസായനം || 22.21 ||

അനീതിമദിരാം തൃക്ത്വാ ലോഭാദിവിഷദുഷിതാം |
അഗദങ്കാരമാദധ്വം പ്രഹ്യാത്വമുതമനുത്തമം || 22.22 ||

ലുലിതാശേഷസന്മാർഗം ലോകവേദവിരോധിനം |
പരിത്യജത ദുർമാനം പാഷണ്ഡമതജീവിതം || 22.23 ||

ഗുണശൈലാഗ്രമാരോപ്യ ശന്നൈരാത്മാനമാത്മനാ |
നിത്യശങ്കിതവിഭ്രംശം നിധ്വായത ശുഭംയവഃ || 22.24 ||

ത്രിവിധാനി വിധേയാനി സമ്പത്സു ച വിപത്സു ച |
കരണാനിവ മിത്രാണി ഗോപായത ഗുണഗ്രഹാത് || 22.25 ||

അപ്രശാന്തേഷു വിസ്രംഭമതിശങ്കാം സുഹൃത്സു ച |
നീതിസന്ദംശിനാ ഋദ്ധോഃ സമുദ്ധാരത കണ്ടകൗ || 22.26 ||

സപഞ്ചാംഗേന മന്ത്രേണ നീതിമാഹാത്മ്യനിർവിഷാം |
നിയച്ഛത നിജാംഗേഷു ഭുജംഗീമിവ സമ്പദം || 22.27 ||

അവധീരയതാധർമ്വാമർഥകാമൈകസാധികാം |
നൃശംസപ്രേയസീം നീതിം നാരിഹൃദയദാരുണാം || 22.28 ||

പ്രമാദസപ്തകം തൃക്ത്വാ പ്രബുദ്ധോപായസപ്തകം |
അംഗസപ്തകസമ്പത്ത്വാ ജയത ദ്വിപസപ്തകം || 22.29 ||

അരാതിഗണകൂടസ്ഥാനാദൗ ജയത ദുർജയാൻ |
അപദക്രോധലോഭാദിനശേഷാർഥവിരോധിനഃ || 22.30 ||

ആന്തരേണ ബലേനൈവ ദ്വിവിധാം വഹത ക്ഷമാം |
യസ്യ സത്തേച്ഛ്യപ്യസത്തേച്ഛി ഗതാർഥം ഷഡ്വിധം ബലം || 22.31 ||

ന ശാപോ നാഭിചരണം ന വഹിർന വിഷം തഥാ |
നാസ്താണി ന ച ശസ്താണി യഥാ തീക്ഷ്ണതമാ ക്ഷമാ || 22.32 ||

വിപക്ഷജാതിഭാജോഽപി ക്ഷുദ്രാനനപകുർവതഃ |
സുപർണ ഇവ ഭൂനാഗാനുപേക്ഷധ്വം തരസിനഃ || 22.33 ||

കൃപണാൻ ക്ഷമമാണോഽപി മഹാസത്തോ ന ദൈന്യഭാക് |
മൃഗേന്ദ്ര ഇവ ഭിന്നേഭഃ സ്വദംശ്ചാലേഹിനഃ ഖഗാൻ || 22.34 ||

ദേവാനതിശയാനാനാം ദൈത്യദാനവരക്ഷസാം |
വിനിപാതനിദാനാനി സ്വയമൻവീക്ഷ്യ സുഖ്യത || 22.35 ||

യശഃപ്രാണഹരാൻ ഘോരാൻ വ്യാമോഹവിഷപാദപാൻ |
സമീക്ഷാശാണഘൃഷ്ടേന ദ്യത ശാസ്ത്രേണ ശസ്ത്രിണഃ || 22.36 ||

ശ്രുതശാലിഭിരുക്താനി ദുരുത്സേകജ്വരാതുരാഃ |
അപ്രിയാൺയപി പഥ്യാനി മാ ജിഹാസത ജാതുചിത് || 22.37 ||

കലിസന്ധിസമാഘ്രാതം തൃജന്തഃ കർമ കർബുരം |
സദസത്പ്രേക്ഷണേ സ്യാത സർവതോ ദത്തദൃഷ്ടയഃ || 22.38 ||

പൽലവോപമകൗമാരേ പ്രസൂനോപമയൗവനേ |
സ്ഥിരം ഫലമുപാദധ്വം ജംഗമേ ജീവിതദ്രുമേ || 22.39 ||

മിഷതാം മീലതാം വാഽപി ദ്രുതം ധാവതി ജീവിതേ |
അനഘം തനുത ക്ഷേമ്യമാന്തരം ധനമക്ഷയം || 22.40 ||

അകാലനിയതോച്ഛായമതിസൂർയേനുപാവകം |
ക്ഷാത്രം ക്ഷപിതജാഡ്യം വഃ ക്ഷമം തേജഃ സമേധിത്വം || 22.41 ||

അസമ്പ്ലാവിതസപ്താബ്ധിരത്രിലോകീതമോപഹാ |
അദിക്സുതസുധാലിപ്തീർയസ്യ കീർതിഃ സ കിമ്പ്രഭുഃ || 22.42 ||

സുധാം സുമനസോ യസ്യ സ്വാദയന്തി യശോമയീം |
സ രാജാ വൃദ്ധിമാപ്നോതി ക്ഷീയതേ ന ച കാലതഃ || 22.43 ||

ത്യക്തസാന്ത്യേന കഠിനാൻവിദ്രാവയത തേജസാ |
അയസസ്താപസേകാഭ്യാമവസ്ഥാ കീദൃശീ ഭവേത് || 22.44 ||

പ്രസാധിതദിശോ യുഷ്മാൻ വിമുക്താൻയമഹീഭൃതഃ |
സമ്പദഃ പ്രതിപത്ത്യന്തേ സരിതഃ സാഗരാ നിവ || 22.45 ||

സ ഏഷ പുരതോ യാതാ പ്രാജ്ഞഃ പരിഭൃശൻ പഥഃ |
സങ്കൽപ ഇവ യുഷ്മാകം സാത്യകിഃ സത്യവിക്രമഃ || 22.46 ||

പരിവാരേണ സമ്പന്നസ്ത്യക്തകോശശ്ച കാർയതഃ |
നന്ദകോഽയമനിസ്ത്രിംശഃ സമ്മതോ മമ ശത്രുജിത് || 22.47 ||

ജൈത്രം ധ്വജമിവോദഗ്രമേനമാഹിതലക്ഷണം |
അനുയാത ദിശോ ജേതുമസ്ത്വേദമിവോദമിവാപരം || 22.48 ||

വനസിംഹനയാദ്ഗുപ്തീർമാനതർകക്രമാദപി |
പരസ്തരപുരസ്താരാദ്ഭവിത്രീ ഭവതാമിഹ || 22.49 ||

അപി യുഷ്മാദിരേതാവദഹങ്കാരഗ്രഹോജ്ജ്വലിതൈഃ |
അംഗീകൃതമുഹ്യദ്ഭിരാതുരൈരിവ ഭോജനം || 22.50 ||

ഇതി സൂക്തിസുധാം പീത്വാ ശൗരിവക്ത്രേന്ദുനിഃ സൃതാം |
സഹസാ നരഭേവാസ്തേ സൗമനസ്യം പ്രപേദിരേ || 22.51 ||

തദൂക്തിം ശുകവത് സർവേ സംലപന്തഃ പരസ്തരം |
പ്രഹർഷമദധുസ്തസ്യ പ്രവിഷ്ടാ നീതിപഞ്ജരം || 22.52 ||

തൃഷ്ണിതൈരിവ തേ ശ്രോത്രൈഃ സംഭൂതശ്രുതിസൗരഭാം |
പപുഃ പ്രിയഹിതാം തസ്യ പരിശുദ്ധാം സരസ്വതീം || 22.53 ||

അസന്ദേഹവിപർയാസാമസങ്കീർണഹിതാഹിതാം |
ത്രയീമിവ ഗിരം തസ്യ മാനയന്തി സു തേ നൃപാഃ || 22.54 ||

അഥ യാദവയുഥേന സഹിതഃ സംയുഗപ്രിയഃ |
സാത്യകിഃ പ്രചിതോത്തംസഃ പ്രതസ്ഥേ ഭർതൂരാജ്ഞയാ || 22.55 ||

ധർമഗുപ്തീകൃതാദേശഃ സ മേനേ മധുവൈരിണാ |
അപൃഥക്ത്വമിവാപന്നമന്യദായുധപഞ്ചകം || 22.56 ||

സ്വകേതുകൽപനാപൂർവം നിയുക്തം ഹരിണാ സ്വയം |
തമേവ താദൃശാകാരം തമമന്യന്ത യാദവാഃ || 22.57 ||

സ വീരഃ ശാസനം ഭർതൃഃ ശിരസ്താണമിവോദ്യഹൻ |
അമന്യത ജിതപ്രായാഃ സഹ ദിക്പതിഭിർഭിശഃ || 22.58 ||

പയോധിം തർണകപദം പർവതം സിക്താമയം |
പാതാലം ച സ്ഥലീപൃഷ്ടം പ്രേക്ഷതാമിതവിക്രമഃ || 22.59 ||

പ്രയാണപടഹസ്തസ്യ പ്രലയാംബുദധാംബരഃ |
നൂനമാനർത്ഥാമാസ ഭൂവം സഹ പയോധിഭിഃ || 22.60 ||

പ്രയാന്തീ പുതനാ സദ്യഃ പ്രണാദൈർദ്വാമപൂരയത് |
വൈരിവാസകസജ്ജാനാം ഗണൈരപ്സരസാമപി || 22.61 ||

അധിരുഹ്യ രഥം ജൈത്രം സ ബഭൗ താർക്ഷ്യസന്നിഭം |
ജിഗീഷിതദിശാചക്രശ്ചക്രപാണിരിവാപരഃ || 22.62 ||

ദിവ്യദുന്ദുഭിഃഘോഷേണ പുഷ്പവർഷേണ ഭൂയസാ |
അശരീരിജയോക്ത്യാ ച തേന ജ്ഞേതേ ജിതം ജഗത് || 22.63 ||

സ വിഷ്ണുരിവ വിക്രാന്ത്യാ ബലിധ്വംസോദ്യതോ ബലീ |
സുഷുവേ ത്രിഷു ലോകേഷു കീർത്തിം ത്രിപഥഗാമിവ || 22.64 ||

തതോ ബുദ്ബുദഫേനാഭൈഃ പ്രചിതാം ഛത്രചാമരൈഃ |
നിനായ പുതനാം പ്രാചീം ഗംഗാമിവ ഭഗീരഥഃ || 22.65 ||

പുതനാസാഗരൗഘേന പാലയൻ സാഗരാംബരാം |
വീരോ വേതസവൃത്തിനാം ന ഭംഗമഭിസന്ദധേ || 22.66 ||

മഹദ്ഭിരപി തത്ത്വൈര്യേ സമ്പതദ്ഭിഃ സുഹൃദ്ബലൈഃ |
ന വൃദ്ധിരഭവദ്യുശ്യാ വർഷതോയൈരിവാംബുധൗ || 22.67 ||

അശോഭത പതാകാഗ്രൈഗ്രഹസ്തൈരനീകിനീ |
നിർഭിശ്യ ഗണയന്തീവ ജേതവ്യവിഷയാനിജൈഃ || 22.68 ||

തമീദിവസയോസ്തത്ര പൃഥിവ്യാകാശയോരപി |
സമപദ്യത താദാത്മ്യം സൈന്യരേണുസമുത്ഥിതം || 22.69 ||

അസൂചീമുഖഭേദ്യം തദചന്ദ്രാർകപ്രതിക്രിയം |
രുരോധ ദ്വിഷതാം ദൃഷ്ടിം രജസാ ജനിതം തമഃ || 22.70 ||

അപ്രതീപമരുത്ക്ഷിപ്തഃ പരാഗഃ പ്രസരൻ പുരഃ |
ആസന്നവിനിപാതാനാം വൈവർണ്യമഭിശദ്വിഷാം || 22.71 ||

ധൂമകംബലസാന്ദ്രേണ രേണുനാ ഗഗനസ്ഥലീ |
നമന്തീം സൈന്യഭാരേണ ശനൈരനുജഗാമ ഗാം || 22.72 ||

പൃഥിവീം വർധയന്തീവ പുതനാ ഖണ്ഡയന്ത്യപി |
പരാഗൈഃ പൂരയാമാസ ഖാതം സഗരജന്മനാം || 22.73 ||

ധ്വജപൽലവിതാ സേനാ ശസ്ത്രപുഷ്പാ പരാഗിണീ |
ബഭൗ ചഞ്ചൂർയമാണേവ മൃത്യോരുപവനസ്ഥലീ || 22.74 ||

സാ നൂനമനുകൂർവാണാ സിന്ധുപത്യാ സിതാസിതേ |
കുടിലപ്രതികൂലർദ്ധി കൂലങ്കഷഗതിർയയൗ || 22.75 ||

വിശ്വതഃ പ്രസൃതിസ്തസ്യ ബഭൂവ ബഹുപദ്ധതേഃ |
വാഹബന്ധനകീലാനാമപർയാപ്തവനദ്രുമാ || 22.76 ||

അവിച്ഛിന്നഗുണാംശ്ചക്രേ നിസ്താസാനിജസേനയാ |
ഹാരാനിവ ഭുവഃ ശുദ്ധാനഗ്രഹാരാൻ പരാർപിതാൻ || 22.77 ||

അനാശ്രമപദാസന്നാമഭീഷിതകൃഷീവലാം |
അനൈഷീൻമഹതീം സേനാമവിരുന്ധാന ഗോപനീം || 22.78 ||

സ്വദേശാദവിശേഷേണ സ്വീകൃതേ ശത്രുമണ്ഡലേ |
ന യോധാ ജഗൃഹുസ്തത്ര കിഞ്ചിദസ്യാമിസമ്മതം || 22.79 ||

വിഹാരാസ്തസ്യ ജന്ധേഷു വിമതാനേവ നിപ്ലതഃ |
സമം ദദ്യശിരേ ദേവൈസ്തത്തജ്ജാനപദൈരപി || 22.80 ||

അദീനസത്തൃഃ ശത്രുണാം ദീനസംരക്ഷണവ്രതീ |
അൻവകമ്പത ധാത്രിഭിരുപനീതാൻ സ്തനന്ധയാൻ || 22.81 ||

അദ്യഷ്ടസൈന്യരജസാമബാണസ്തർശവേദിനാം |
പശ്യൻ ക്വചിദമിത്രാണാം സ ജിഹ്രായ പലായനം || 22.82 ||

സ മിഥഃ ശൗർയസംഘർഷാദരാതിനഭിനിപ്ലതഃ |
പുനരുദ്ദീപയാമാസ സത്കാരേണ ഗരീയസാ || 22.83 ||

ക്രോധപാവകദീപ്താനാം ഹേതിനാം യദുപുംഗവാഃ |
വിദധുസ്തത്ര വൈരിസ്തീബാഷ്പതോയേന സേചനം || 22.84 ||

നിഹതപ്രതിമാതംഗദന്തസരുപരിഷ്കൃതാൻ |
ദ്വിഷതാം മൗലിശാണേഷു ഖഡ്ഗാൻ മുഹൂരശാതയൻ || 22.85 ||

ശ്രസ്തധാരാധരൈസ്തത്ര വിക്രമാരൺയബർഹിണീം |
വിപുലേ ഭുജശൈലാഗ്രേ വീരശ്രിയമനർതയൻ || 22.86 ||

നിയതം ഹേതയസ്തേഷാം നിപീതേ വഹ്നിവാരിണീ |
നിദധുഃ ശത്രുനാരിണാം ചിത്തേഷു നയനേഷു ച || 22.87 ||

അലഭന്ത ക്ഷണാന്തേഷാം പുരതഃ പരിപന്മിനഃ |
ധനുഷാ നമതാ സ്വർഗം വപുഷാ തു വസുന്ധരാം || 22.88 ||

ഗുർജരാൻ പാരശീകാംശ്ച പ്രാഗേവ ഭൃതകീകൃതാൻ |
അപശ്ചാത്പദവിൻയാസാനകരോദഗ്രയായിനഃ || 22.89 ||

മധ്യദേശം വശീകൃത്യ യോഗീവ പ്രഥമം മനഃ |
പ്രത്യന്തബഹിരക്ഷാണി ത്യാജിതാർമാന്യമാകരോത് || 22.90 ||

ഗൃഹീതചരമാംഭോധീൻ ഗരുത്മാനിവ ജഗ്രസേ |
ധൻവിനസ്തൂരഗോപേതാൻ വിമുഖാൻ ഭുജഗാനിവ || 22.91 ||

യദവസ്തത്ര നിസ്സാസാ യവനൈഃ സ്തനയിതുഭിഃ |
ശൈലാ ഇവ ദധുർഭീമാം ശരവൃഷ്ടിമുദീരിതാം || 22.92 ||

രക്തചന്ദനദിഗ്ധാസ്തേ യശോഭിഃ സഗ്വിണസ്തദാ |
ജയശ്രീപരിരംഭാർഥം നൈപഥ്യമിവ ഭേജിരേ || 22.93 ||

കപിചൂഷിതതാലാദൈഃ കൃത്തൈർയവനമൂർധഭിഃ |
ദദ്യുശേ കാലഭൃത്യാനാം ദത്തപിണ്ഡേവ മേദിനീ || 22.94 ||

പീതേ യവനസൈന്യാബ്ജൗ തത്കോപബദ്ധാഗ്നിനാ |
ശകാദ്യാഃ ശരണം ജഗ്മുഃ ശങ്കാതങ്കേന സാത്യകിം || 22.95 ||

പ്രവാലപൽലവാസ്തീർണാം രത്നപുഷ്പൗഘകർബുരാം |
വിഹാരപദവിം മേനേ വേലാമപരവാരിധേഃ || 22.96 ||

പ്രചേതസാഽപി ദുഷ്ടാപൈഃ പ്രവാലമണിമൗക്തികൈഃ |
തം പോതവണിജസ്തത്ര പ്രഭുതൈഃ പര്യതോഷയൻ || 22.97 ||

നിർധൂതനിഗമാംസ്തത്ര നൈഗമാനപരാന്തജാൻ |
സ വൈദ്യ ഇവ ദുർവ്യാധീൻ ദുർജയാനജയദ്വിഭുഃ || 22.98 ||

വിഹരൻ വാരുണീഭാജാ സ വീരോ വിജയശ്രിയാ |
ബഭൂവ ബർബരസ്തീണാം പരിഭേവനഭേശികഃ || 22.99 ||

ഉദനഹ്യന്ത വാർഷ്ണേയാഃ കുന്തലാൻ സമരശ്ശമാൻ |
പ്രവാലൈരപരാംഭോഭേരാന്ത്രരിവ സമുദ്ധ്യതൈഃ || 22.100 ||

തതോ വിലുലിതമ്ലേച്ഛഃ പശ്ചിമോദധിവേലയാ |
അനിലപ്രേയസീമാശാമമനുഷ്യപദം യയൗ || 22.101 ||

ഹാരീത ഹരിതൈഃ തത്ര മഹാർഘൈർമണിരാശിഭിഃ |
ഗൃഹീതൈരൻവഗൃഹ്യന്ത തേന പോതോപജീവിനഃ || 22.102 ||

പശ്ചിമാം ദിശമാക്രമ്യ പ്രാങ്മുഖം രഥമാസ്ഥിതം |
വിപരീതഗതിം സൂര്യമുദീച്യാസ്തമജാനത || 22.103 ||

സ കൃഷ്ണവർത്തവിഹൃതിര്യുഗാന്ത ഇവ സംയുഗേ |
അമിത്രലോകമദഹദ്വിപ്ലഹേതിഗണോൽബണഃ || 22.104 ||

അനഭ്രവിദ്യുത്പ്രതിമാഃ സായകാസ്തസ്യ ധൻവിനഃ |
അഭവൻ ഹുണനാരിണാമശ്രുവർഷപുരഃ സരാഃ || 22.105 ||

ദ്വിഷതോ ദേവദൃശ്യേഷു രണരംഭേഷു ദിവ്യതഃ |
താണധവം ഗ്രാഹയാമാസ നിപാതിതശിരോധരാൻ || 22.106 ||

അപരസ്പരസാപേക്ഷാനതുണിരപ്രകാശകാൻ |
അശംസത്പ്രതിയോധാനപ്യവധീരിതജീവിതാൻ || 22.107 ||

മഹാന്തോ മണ്ഡലം ചേരുർമധ്യേപ്രതിബലം ദ്വിപാഃ |
പ്രലയോദൻവദാവർതേ ഭ്രമന്ത ഇവ പർവതാഃ || 22.108 ||

തത്ര സൈന്യരജശ്ചക്രേ പ്രതീചീരപി വാഹിനീഃ |
അസമാഹിത ബുദ്ധീനാം ചിത്തവൃത്തിരിവാവിലാഃ || 22.109 ||

ത്രാസമുക്തം പുനസ്തത്ര സിന്ധുകാംഭോജയോഷിതാം |
അശ്രുബിന്ദുഭിരാബന്ധി മൗക്തികസ്തനമണ്ഡനം || 22.110 ||

അകൃഷ്ടപച്ഛഘൃസ്യുണാമച്ഛിന്നൗഘമഹാപഗാം |
അഘർമഗ്ലപിതാരൺയാമനഘാം ഭുവമൻവഭൂത് || 22.111 ||

അശ്വീയവുരനിഷ്ഠിഷ്ടഭൂധരക്ഷോഭഭൂയസാ |
രാജവീഥീസമാം ചക്രേ രജസാ വാലുങ്കാം നദീം || 22.112 ||

ഗ്രാമണേരിവ തൈസ്തസ്യ സൈനികൈരവരോധിതാഃ |
സ്ത്രീയഃ പുരുഷധർമാണഃ സ്ത്രീത്വമേവോപലംഭിതാഃ || 22.113 ||

ബലേന മഹതാസ്ത്വന്യ മൈനാകപിതരം ഗിരിം |
പ്രലയോദൻവദാരോഹമാകാലികമലംഭയത് || 22.114 ||

സമാജമിവ ശൈലാനാം വിശ്വരൂപമിവ പ്രഭും |
ഉത്തംഭനമിവ വ്യോല്ലഃ സ നിദധ്യൗ സകൗതുകം || 22.115 ||

ശ്വശൂരം ഭൂതനാഥസ്യ സ്തന്നമാതാമഹം ഗിരിം |
പ്രസൂതിം സർവരത്താനാം പൃഥിവീധേനുതർണകം || 22.116 ||

ഗൃഹീതാസ്ത്യാജിതത്രാസാ മേനാപതിവനൗകസഃ |
മാർഗമാദിദിശുസ്തസ്യ വഹേരിവ സമീരണാഃ || 22.117 ||

തമാരുഹ്യ നിരൈക്ഷന്ത ജിഘൃക്ഷന്ത ഇവാന്ധകാഃ |
വികൽപിതരവീന്ദ്യഗീൻ മേരുകൈലാസമന്ദരാൻ || 22.118 ||

ദദർശ ഗഗനം തത്ര ദിവാപി വൃക്തതാരകം |
ഗൗരീഹാരമണിപ്രഖ്വേഗംഗാനിർത്ഥാരശീകരൈഃ || 22.119 ||

സുഭഗാം കിന്നരീണാം ച സ്വഗുണാമോദമേദുരാം |
ഗീതിം നിശാമയാമാസ ഗജശാർദൂലകർഷണീം || 22.120 ||

ഗുഹാസു യമിനാം മേനേ സൈന്യഘോഷമശൃൺവതാം |
ശൃൺവതാമപി സിംഹാനാം സമം സാമിനിമീലനം || 22.121 ||

അപശ്യത്തത്ര ദൂരസ്ഥമന്തികസ്ഥമിവോൻമുഖഃ |
കൈലാസം കിന്നരേന്ദ്രസ്യ കീർതികന്ദമിവോത്ഥിതം || 22.122 ||

ചമരാൻ സിംഹശാഖാംശ്ച ഗന്ധനാഭിമൃഗാനപി |
ജഗുഹുസ്തത്ര വാർഷ്ണേയാഃ പ്രിയാസമ്പ്രീണനാർഥിനഃ || 22.123 ||

ഗുഞ്ജാഹാരഭൃതഃ ശ്യാമാ ബർഹോൽപാസിതകുന്തലാഃ |
പ്രവാലവസനാഃ പ്രേക്ഷ്യ ജഹസുഃ ശബരാംഗനാഃ || 22.124 ||

ശിഖരാംസപരിഷ്കാരൈഃ സൈന്യദ്വിപമദൈർബഭൗ |
കൽകിതഃ ക്ഷാഭ്യതാം നാമഃ കസ്തൂരീസ്ഥാസകൈരിവ || 22.125 ||

ശ്രുത്വാ ഗിരിഗുഹാനുക്രമം തത്സൈന്യഗജഗർജിതം |
അപി സിംഹാഃ പലായന്ത വന്യദ്വിരദഭേദിനഃ || 22.126 ||

പ്രദീപ്തരത്നശിരസം പ്രാലേയപരിപാഘുരം |
പ്രദക്ഷിണം വൃതീയായ ശേഷയിത്യാ മഹീധരം || 22.127 ||

അഥ കസ്തൂരികാമോദൈരധിവാസിതഭൂധരാൻ |
യശസാപ്ത്വാസ്യ നേപാലാൻ യദുവീരഃ സ്വദേശയത് || 22.128 ||

പർവതേന്ദ്രപ്രതിനിധീൻ പ്രാഗുത്തരമഹീധരാൻ |
സുപ്രതീകവിഷാണാഗ്രൈരവൈക്ഷത ഗവാക്ഷിതാൻ || 22.129 ||

ദ്വിപപർവതദുർഗേഷു ദ്വിപസിംഹനിഭാൻ ദ്വിഷഃ |
സംഗ്രാമമൃഗയാസ്ഥായീ ജഗ്രാഹ ച ജഘാന ച || 22.130 ||

പ്രഭഞ്ജന ഇവാംഭോദാൻ പക്ഷീന്ദ്ര ഇവ പന്നഗാൻ |
പ്രാച്യാൻ പ്രച്ഛാവയാമാസ പഞ്ചവക്ത്ര ഇവ ദ്വിപാൻ || 22.131 ||

ശോഷിതപ്രാച്യജലധിഃ ശൗര്യബാധബവഹ്നിനാ |
സസർജ തദ്യധുചിത്തേഷുശോഷ്യം ശോകവാരിധിം || 22.132 ||

യദുനാം ഹേതയസ്കത്ര ശത്രുശോണിതപാടലാഃ |
പ്രതാപജ്വലനജ്വാലാസമ്പദം പ്രതിപേദിരേ || 22.133 ||

കൃപാണികാഭിഃ കുകുരാഃ കമ്പിതാഭിരകമ്പയൻ |
ദ്വിഷതാം തദ്യധുനാം ച ചിത്തദക്ഷിണലോചനേ || 22.134 ||

വിജഹ്രൂർയാദവാസ്കത്ര വിബുധസ്ത്രിവരപ്രഭാഃ |
ശരാണാം ലക്ഷദാതാരഃ ശത്രുസമുതവിക്രമാഃ || 22.135 ||

യാദവാസ്കത്ര ശത്രുണാം കൃത്തേഷും നൂനമപ്രതീൻ |
ആശാതധൻവാ ദൃശ്യേഷു ശിരോജാലേഷു സായകാൻ || 22.136 ||

വിക്രമപ്രഭവേ തേഷാം വിജയശ്രീസ്വയംവരേഽ
വന്ദികൃത്യം ദ്വിഷശ്ചക്രൂരപ്സരോഭിഃ സ്വയംവൃതാഃ || 22.137 ||

രമാപതിപദോത്പന്നാം രത്താകരപതിംവരാം |
പുൺയാം സരിതമാസീദത്പുരഭിൻമൗലിമാലികാം || 22.138 ||

സ മേനേ ജാഹ്നവീം യാന്തിമർമമേകമിവാർണവം |
പ്രവാഹൈർബഹുധാ ഭിന്നൈർഭാഷാഭിരിവ ഭാരതീം || 22.139 ||

കൃപാണധാരാതീർഥേന ശോധയിത്വാ കൃതാഗസഃ |
ത്രിഭിവം പ്രാപയാമാസ വംഗാംസ്ത്രിപഥഗാന്തരേ || 22.140 ||

വിക്ഷിപൻ ഭൂവി നിശ്ശിംശോ വക്ത്രപുഷ്പാണി വൈരിണാം |
രണരംഗനടന്യാസ്യ സൂത്രധാര ഇവാഭവത് || 22.141 ||

സൈന്യദന്തിമദോപേതൈഃ ശത്രുസ്തീബാഷ്ടകജ്ജലൈഃ |
ഗംഗാം രവിസുതാം ചക്രേ യശസാ താം ച തന്മയീം || 22.142 ||

ആത്തസാരാ ദ്വിഷസ്തത്ര മൂക്താസ്തേന മഹീയസാ |
അഭ്യശൃന്ത യഥാപൂർവം ദന്തിഭൂക്തകപിത്ഥവത് || 22.143 ||

പൃഥുവീചിഗണാം തീർത്വാ പൃഥിവീസഹജാം നദീം |
ബാധിതാശേഷഗൗഡേന ബലേനാർണവമാദ്രവത് || 22.144 ||

അലഭന്ത മഹീപാലാഃ പുരതസ്തസ്യ നിർഭയാഃ |
നതേന ധനുഷാ നാകം വപുഷാ ച വസുന്ധരാം || 22.145 ||

വിശന്തോ വാഹിനീം തസ്യ ത്രിസ്രോതസമിവാപരാം |
ത്രിദിവം പ്രത്യപദ്യന്ത പ്രതിയോധാ നിരാഗസഃ || 22.146 ||

കുടിലാൻ പ്രഗുണീകൃത്യ സ്വനാമാക്ഷരഭൂഷിതാൻ |
ജംഗമാൻ ദർശയാമാസ ജയസ്തംഭാൻ മഹീതലേ || 22.147 ||

ശാലീനിവ സതസ്താതും തത്ര തത്ര പ്രരോഹതഃ |
യവസൗഘനിഭാൻയാപ്യാനുജ്ജഹാര യദുദ്യഹഃ || 22.148 ||

പ്രതാപാഗ്നിം പുരസ്തൃത്യ ഭൂയഃ സാഗരവാസസഃ |
വേലാവലയസമ്പന്നം കരം ജഗ്രാഹ തത്ര സഃ || 22.149 ||

പുരന്ദരസമഃ പൂർവം ജിത്വാ പൗരന്ദരീം ദിശം |
ദീക്ഷിതഃ സത്പരിത്രാണേ ദക്ഷിണാഭിമുഖോഭവത് || 22.150 ||

ഉപദീകൃത്യ സർവസ്വമുപസന്നയദുദ്യഹാഃ |
പ്രാചീമവികലാമൃദ്ധിമുത്കലാഃ പ്രതിപേദിരേ || 22.151 ||

പ്രഹിതാനമ കാലിംഗൈഃ പന്മാനമുപരുന്ധതഃ |
രുരോധ സിംഹനാഭേന യദുസിംഹഃ സ സിന്ധുരാൻ || 22.152 ||

സ താൻ ഗൈരികരക്താംഗാൻ സപ്തധാ സ്രുതനിർത്ഥരാൻ |
ജംഗമാനിവ വിന്ധ്യാദീൻ ജഗൃഹേ ഗന്ധഹസ്തിനഃ || 22.153 ||

പ്രതിയുധ്യ പരിശ്രാന്താൻ ഗൃഹീത്വാ ഗജയോധിനഃ |
ചക്രലിംഗധരാംശ്ചക്ര കാലിംഗാൻ കിങ്കരീകൃതാൻ || 22.154 ||

സ തേഷാമപി സാമന്താനാഹൂതാൻവിന്ധ്യദുർഗതഃ |
ദക്ഷാൻ ദ്വിരദശിക്ഷായാം ചക്രേ നിജനിഷാദിസാത് || 22.155 ||

വൈരിവാരണമൂർധന്യൈർമൗക്തികൈർലാജതാം ഗതൈഃ |
രണാഗ്നിർദർശയാമാസ വ്യൂഢാം തേന ജയശ്രിയം || 22.156 ||

ദാരിതദ്വിരദാംസ്തത്ര സിംഹാനിവ മഹാജവാൻ |
നനന്ദ സ്വഭാൻ ദൃഷ്ട്വാ നഖരശ്രിതമൗക്തികാൻ || 22.157 ||

വിപക്ഷാൻ ഭൂഭൃതസ്തത്ര കുർവതാ നിർവിചേഷിതാൻ |
ദേവോ ഹരിഹയസ്തേന ദ്വിരൂപത്വമിവാൻവഭൂത് || 22.158 ||

അപർയുഷിതപാനീയാമനഘസ്രോതസം ശുഭാം |
ഗംഗാമിവ വിഭക്താംഗീം പ്രാപ ഗോദാവരീം തതഃ || 22.159 ||

അശാലീനമനസ്സ്യുപി സ്വാശ്രിതത്രാണമിച്ഛതാം |
ആന്ധ്രാണാമാത്മദാത്യുണാം ദദാവഭയദക്ഷിണാം || 22.160 ||

പതിരക്ഷണതുഷ്ഠാനാം സ്വഗുണഗ്രഥിതാക്ഷരൈഃ |
ആന്ധ്രേശ്വരപുരന്ധ്രിണാം സംഗീതൈഃ പ്രത്യനന്ദത || 22.161 ||

ആദ്യം ദ്രമിഡദേശാനാം തുണ്ഡീരമമ മണ്ഡലം |
വിവേശ ഭൂഷിതം യൂപൈർവേധസോ വാജിമേധികൈഃ || 22.162 ||

ക്ഷിപ്ലഭോഷഃ സ തം ദേശം ക്ഷീരസിന്ധുഗുണാധികം |
ശുദ്ധധർമപരിഷ്കാരം ശ്വേതദ്വീപമമന്യത || 22.163 ||

പരിത്യക്തപമാംസ്തത്ര സ കാഞ്ചീകടകത്യജഃ |
ആഹൂയ സ്ഥാപയാമാസ ധർമ്മാൻ ധർമധൂരന്ധരഃ || 22.164 ||

പ്രലോഭയന്തീം ലലിതൈസ്തതഃ പ്രഥമലക്ഷിതൈഃ |
ദർശനീയേഷു ചോലേഷു ദിദ്യുക്ഷാമൻവവർത്ത || 22.165 ||

അഥ കന്യാം കവേരസ്യ ദദർശ കനകാശ്രിതാം |
അപദിഷ്ടനദീരുപാമമൃതസ്യേവ ദേവതാം || 22.166 ||

ഉദാരലഹരീലാസ്യാം ലലിതാവർത്തരാസികാം |
രസികഃ പ്രേക്ഷത നദീം രംഗപര്യന്തനർതകീം || 22.167 ||

രഥസേതുനിരുദ്ധാ സാ രത്നാകരമനോരമാത് |
അവരുഹ്യ ജഗാമേവ സഹ്യസ്യ പിതൂരന്തികം || 22.168 ||

ദക്ഷിണാപഥഗംഗായാഃ സ തസ്യാ ദിവ്യസമ്പദഃ |
ദദൗ രവിസുതാശ്ലേഷം ദാനവർഷേണ ദന്തിനാം || 22.169 ||

ജനനീമിവ താം ലക്ഷ്മ്യഃ പാമോനിധിപതിവ്രതാം |
നിയമൈരുചിതൈർഭജേ നിഗമഖ്യാതവൈഭവാം || 22.170 ||

യശോഭിഃ സഹ ചോലാനാമിക്ഷുനിഷ്യന്ദസംനിഭം |
പയഃ സഹ്യപയസ്വിന്യഃ പപൂർയാദവയുമപഃ || 22.171 ||

ജഹസുർജാഗരുകാസ്തേ ജംഘാലഗുണശാലിനാം |
ദൃഷ്ട്വാ ദ്രമിഡയോധാനാമവസ്തന്ദമനോരഥം || 22.172 ||

ത്രിവിഷുപനിഭാംസ്തത്ര ദൃഷ്ട്വാ ജനപദാൻ ബഹുൻ |
അചമത്കാരമന്യേഷു ഭൂമിഭാഗേഷ്യധത്ത സഃ || 22.173 ||

തത്ര ദർപമമിത്രാണാം മിത്രാണാമപി സാധ്യസം |
അവണ്ഡയദപർയായാദത്യാവണ്ഡലവിക്രമഃ || 22.174 ||

രംഗമാത്മഭുവസ്തത്ര രമ്യനിർമാണമാത്യുകാം |
അനന്തപീഠികാരൂഢമഭ്യർച്യ മൂദിതോ യയൗ || 22.175 ||

ദിവ്യാപി ദീപസാപേക്ഷം ഗഹനം സംശ്രിതാൻ ഗജൈഃ |
സ ചോരാംശ്ചൂർണ്ണയാമാസ ചോലപാണ്ഡ്യോപഘാതിനഃ || 22.176 ||

രമ്യപത്തനസംബാധാം രത്നസൈകതശോഭിനീം |
വ്യലോകയത സമ്പ്രീതോ വേലാവിപിനപദ്ധതിം || 22.177 ||

മൈനാകമഹസാ ദീപ്തം സേതുസീമന്തിതോദകം |
ദമിതം രഘുവീരേണ ദദർശാബ്ധിം സ ദക്ഷിണം || 22.178 ||

പരിഖാം പ്രേക്ഷ്യ ലങ്കായാഃ പയോധിം പ്രജഹർഷ സഃ |
താരാഭൂഷിതദേഹസ്യ ത്രിദിവസ്യേവ ദർപണം || 22.179 ||

സഹസോത്പതതാം തത്ര ധൻവിനോ ലഘുവിക്രമാഃ |
ഉദധിം ദന്തിനക്രാണാം കുന്ദരന്തൈരപൂരയൻ || 22.180 ||

ഗഗനം ച നിരാലംബമഗാധം ച മഹോദധിം |
വീക്ഷ്യ തേ ബഹുമന്യന്ത ഹനുമന്തം ഗതാഗതം || 22.181 ||

സ ഭഭജേ സരിതാം പത്യുഃ പുലിനം വൃഷ്ണിപുംഗവഃ |
ആസീദവിധവാ ഗംഗാ പ്രസന്നേ യത്ര രാഘവേ || 22.182 ||

വ്യലോകത ച വിസ്മേരോ ലങ്കാഗോപുരമുത്തരം |
രഘുവീരശരവ്രാതപരികൽപിതജാലകം || 22.183 ||

പരിഭൂതരവസ്തസ്യ സൈന്യഘോഷേണ സാഗരഃ |
അധികം ക്ഷോഭമാപന്നസ്താസഭിന്ന ഇവാഭവത് || 22.184 ||

തമാലാൻ പ്രതിമാതംഗത്രാസാദാലാനമണ്ഡലാൻ |
മദ്യദുർന്നുനമാവാർയ മദാന്ധാ ഗന്ധസിന്ധുരാഃ || 22.185 ||

നലസേതും തതോ നീത്യാ ദൃഷ്ടമുക്താനദീമുഖഃ |
വീരോ വിശ്രമയാമാസ ദുർനിവാരാം വരുമിനീം || 22.186 ||

കൃതവ്യാവർത്തനാസ്തത്ര കേതകീരേണുരുഷിതാഃ |
ദ്വിഷഃ സ്തന്ധാംശ്ച ദുധുവുർഹയാസ്തുമുലഹേഷിതാഃ || 22.187 ||

ധനുഷാ ശാർംഗഭീമേന സാമിവിഷ്ണാരിതേന സഃ |
ലജ്ജിതോദധിഘോഷേണ ലങ്കാദ്വിപമകമ്പയത് || 22.188 ||

പ്രതാപദൂതവശഗാഃ പ്രാജ്യരത്തോപഹാരിണഃ |
അജീവൻ യദുസിംഹസ്യ പാദമാശ്രിത്യ സിംഹലാഃ || 22.189 ||

മഹതീമുപദാം തേഷാം ദ്വിപരത്താദിശാലിനീം |
സ സംഗൃഹ്യ പുനശ്ചക്രേ ന മനഃ സേതുബന്ധനേ || 22.190 ||

ദ്വിരദാൻ സിംഹലേന്ദ്രസ്യ ദ്വിചതുർദന്തശോഭിനഃ |
പോതഭൂതാംസ്ത്രികൂടസ്യ പോതാനീതാനമന്യത || 22.191 ||

യശോരത്താകരസ്തസ്യ ബഭൗ പാണ്ഡ്യസമർപിതൈഃ |
സൈന്യകഞ്ചുകപർയാപ്തൈർമുക്താപുലിനമണ്ഡലൈഃ || 22.192 ||

സോമവംശഭുവാം തത്ര ഭൂഭൂതാം യദുപുംഗവഃ |
സയുമ്യഭാവമുദ്ഭാവ്യ ശങ്കാജ്ജരമപാനുദത് || 22.193 ||

സ മാരുതി പദന്യാസാദഞ്ചിതാഗ്രാമധിത്യകാം |
പ്രഭുഃ പ്രദക്ഷിണീചക്രേ മഹേന്ദ്രസ്യ മഹീഭൃതഃ || 22.194 ||

ഉപഭൂക്താ ബഭൗ തേന മലയസ്യ വനസ്ഥലീ |
സൈന്യസമർദസംഭൂതൈരേലാചന്ദനസൗരഭൈഃ || 22.195 ||

പതഗേന്ദ്രധ്വജത്രാസാദ്ഭ്രഷ്ടകുണ്ഡലിതാത്മനാം |
ജഗൃഹൂർയാദവാസ്തത്ര ഫണാരത്താനി ഭോഗിനാം || 22.196 ||

പൃതനാം തസ്യ സമ്പ്രക്ഷ്യ പൃഷ്ടഭാവിതസാഗരാം |
മാനമാത്മനി തത്യാജ മലയാശ്രമതാപസഃ || 22.197 ||

മരുതസ്തത്ര നാഗാനാം മൃദിതൈലാസുഗന്ധയഃ |
ചന്ദനദ്രുമസക്താനാം പ്രീതികോപകൃത്യോഭവൻ || 22.198 ||

പടീരസ്തന്ധവിഷയാസ്തത്ര തേഷാം ഭുജംഗമാഃ |
അഭജന്ത ഫണാരത്തൈരവാതക്ഷോഭദീപതാം || 22.199 ||

മുക്താഭരണഭൂയിഷ്ഠാ രത്നചന്ദനരഞ്ജിതാ |
ചകാശേ യാദവീ സേനാ സതാരേവ പിതൃപ്രസൂഃ || 22.200 ||

നിദാഘമിവ പർജ്ജന്യോ
നിരാസേ സാത്യകിഃ പരം |
പ്രയുക്തൈരഗ്രതോ നാഗൈഃ
പ്രാവൃഷേൺയൈരിവാംബുഭൈഃ || 22.201 ||

യുഗപത്പ്രത്യവിധ്യന്ത യുദ്ധേ തസ്യ ശരൈർദ്വിഷഃ |
അപാംഗൈശ്ച സുരസ്തീണാമസിതോത്പലമേചകൈഃ || 22.202 ||

ശസ്ത്രകേലിം പരിത്യജ്യ സ്വകാന്താകേശ ഭംഗുരാം |
ജഗൃഹൂഃ കേരലാസ്തത്ര ജൈത്രമസ്ത്രമിവാഞ്ജലിം || 22.203 ||

അഭൂരാവസ്ഥിതോ രാമസ്തത്ര വൃഷ്ണിവരുമിനീം |
ശശങ്കേ വിസ്മയാവിദ്ധഃ സപ്താർണവസമാഹൃതിം || 22.204 ||

ഭുഗഭാഗസ്തതഃ സഹ്യസ്തദാക്രമണയന്ത്രിതഃ |
പ്രണിനംസുരിവാബോധി പര്യസ്തശകടോപമഃ || 22.205 ||

അഗ്രസ്തന്ധേന ഗോകർണം മഹേന്ദ്രമപി മൂലതഃ |
അവസ്തന്ദ്യ യദുശ്രേഷ്ഠഃ സ്തന്ധാവാരം ന്ധവീവിശത് || 22.206 ||

ജിത്വാ സഹ്യാശ്രിതം വീരോ ജാമദഗ്ന്യ ഇവാപരഃ |
ദൂരമുത്സാരയാമാസ ദ്വിഷദ്ബലമഹാർണവം || 22.207 ||

ചാരുചന്ദനസമ്പന്നാം ശൈലസ്തനമനോഹരാം |
ബുദ്ധുജേ ദക്ഷിണാമാശാം മൗക്തികാകരമേഖലാം || 22.208 ||

തത്ര വേലാനിലോദ്ധൂതരാജതാലരവാൻവിതം |
സ്വർഗീതം സ്വാദു ശുശ്രാവ ഭുജംഗസ്ത്രീമുഖോദിതം || 22.209 ||

ചോലകേരലപാണ്ഡ്യാനാം പശ്യന്നനുഗതിം പ്രഭുഃ |
ചകാര പുനരാധാനം ധർമ്യം ഹുതഭുജാമിവ || 22.210 ||

കാലദ്യുഷ്ടികരാലാഭിരുൽകാഭിരിവ ഹേതിഭിഃ |
ദുർമദദ്വിരഭോദഗ്രാൻ ത്രാസയാമാസ തൗലുവാൻ || 22.211 ||

വേടകർപരഗുഡാംഗാൻ കീലയിത്വാ ശരൈർദ്വിഷഃ |
സ്ഥലകൂർമൈരിവാകീർണം ചകാര രണഭൂതലം || 22.212 ||

ശരൈരഭ്യർചിതാസ്തേന കോകണാഃ സമരാംഗണേ |
പുഷ്പവൃഷ്ടിഭിരാനർചുസ്തമേവ ത്രിദശീകൃതാഃ || 22.213 ||

കുപിതാഃ കോകണസ്ത്രീണാം ഗണ്ഡൂഷമധുഗർഭിതാൻ |
ബദഞ്ജുരമിതാമോദാൻ വകുലാൻ വൃഷ്ണികുഞ്ജരാഃ || 22.214 ||

പ്രമാദാനിവ താൻ സപ്ത ദേശാനതിപതൻ പ്രഭുഃ |
സ മർദ്ദ മഹാരാഷ്ട്രം സൈന്യദക്ഷിണഭാഗതഃ || 22.215 ||

അപശ്യദ്യുശ്യമുകാന്തേ ശേഷമൗലിമണിപ്രഭാം |
രാമസായകരന്ധ്രേണ നിഃ സരന്തിം നഭഃ സ്സൃശം || 22.216 ||

കാമക്രോധാവിവാസ്തന്യ സഹ്യവിന്ധ്യൗ സമാഹിതഃ |
വിജിഗ്യേ വിഷമാംസ്തത്ര വിഷയാൻ സത്തുമാസ്ഥിതഃ || 22.217 ||

ചാപഘോഷേണ നിർഭിന്നചക്രവാലാദ്രിസന്ധിനാ |
കുഞ്ജലീനാൻ ദ്വിഷസ്തത്ര ദിവാഭീതാനഭേഷയത് || 22.218 ||

അവന്ധ്യതപസാ വിന്ധ്യഃ സ്തംഭിതഃ കുന്ദജന്മനാ |
യദുപുംഗവമാതംഗൈർവർധമാന ഇവാഭവത് || 22.219 ||

സൂര്യരോധിതരുച്ഛന്നാമസൂര്യബശ്യവീചികാം |
സോമവംശ്യാഃ സുധാം തത്ര പപുഃ സോമസമുദ്ഭവാം || 22.220 ||

തേഷാം വിഹരതാം തത്ര ശിഞ്ജിനീബദ്ധരാവണാം |
കാർതവീര്യജലക്രീഡാം കഥയന്തി സു താപസാഃ || 22.221 ||

നഗരീം ഹേഹയേന്ദ്രസ്യ കാരാർപിതദശാനനാം |
നലാഭീനാം ച ശിമിലാം സനിർവേദമദർശയൻ || 22.222 ||

രഥവാജിപദക്ഷുണ്ണവിന്ധ്യമസ്തകരേണുഭിഃ |
രേവാമാചാമയാമാസ രിപുസ്ത്രീബാഷ്പവർധിതാം || 22.223 ||

വവൃധേ സമരസ്തത്ര സുഭഗസ്വർഗസങ്ക്രമഃ |
സിദ്ധഗന്ധർവയുമാനാം ചിത്തതാഡ്യവദേശികഃ || 22.224 ||

സ്തുലിംഗൈഃ ഖഡ്ഗനിഷ്ഠിഷ്ടദന്തദംഭോലിസംഭവൈഃ |
ആസീദ്വിരഭമേഘാനാമചിരദ്യുതികൽപനാ || 22.225 ||

സവ്യാലമൃഗസങ്കീർണാ രമ്യതുംഗരഥദ്രുമാ |
വിസസർപ ചമുസ്തത്ര വിന്ധ്യവന്ധ്യേവ ജംഗമാ || 22.226 ||

താലദ്വയസജംഘാഗ്ര്യാഃ കുന്ദൈരുത്തംഭിതാംബരാഃ |
ഗർജ്ജിതൈസ്ത്വാസയാമാസുർഗജാ വനമതംഗജാൻ || 22.227 ||

ബലയന്ത്രണയാ തത്ര ഗൃഹീതൈർവിപിനദ്വിപൈഃ |
വ്യവർധയത താം സേനാം വിന്ധ്യപാദൈരിവോന്നതൈഃ || 22.228 ||

യൂമൈർദ്വിരദശൈലാനാം കനക്കദലികാവനൈഃ |
അന്തരം പൂരയാമാസ വിന്ധ്യനീഹാരഭൂഭൂതോഃ || 22.229 ||

അരാതിവനിതാനേത്രൈശ്രുധാരാധരൈരിമാം |
വീരോ വസുമതീമിത്ഥം വിദധേ ദേവമാതൃകാം || 22.230 ||

ധർമയുപനിഭൈസ്തസ്യ ജയസ്തംഭൈഃ സമന്തതഃ |
പ്രരൂഢാദ്ഭൂതരോമാഞ്ചാ പ്രത്യഭാസത മേദിനീ || 22.231 ||

ജിതാശേഷ വിപക്ഷസ്യ ബദ്ധമുക്താവദാസിനീ |
അഭവത്കകുഭാം തസ്യ കീർതിഃ ശ്രവണഭൂഷണം || 22.232 ||

ഇതി ഗ്രാഹ്യകരാശ്ചക്രേ ഹരിതോ ഹരിതോഷകൃത് |
വീരഃ സുരഭിണാ സ്വേന യശസാസ്ത്വിവാസിതാംബരാഃ || 22.233 ||

ഹൃതസർവസ്വദീനാനാം വ്രീഡാമപനുദന്നിവ |
അദിശത് ക്ഷൗമമാശാനാം യശോഭിർഹംസലക്ഷണൈഃ || 22.234 ||

സ ചക്രവത് പരിക്രമ്യ ക്ഷമാചക്രമരിന്ദമഃ |
ക്ഷപയിത്യാ രിപുൻ സർവാൻ ശൗരിപാർശ്വം പുനർയയൗ || 22.235 ||

സൈന്യസിന്ധുപഥസ്തസ്യ സ്ഥലീശേഷിതകണ്ടകഃ |
വിദധേ വിസ്മയോന്നിദ്രപ്രീതികണ്ടകിതാം ഭൂവം || 22.236 ||

തമേവമഖിലാമാശാം പരിക്രമ്യോദയസ്ഥിതം |
പ്രഭ്യോതനസമം പൗരാഃ പ്രഹൃഷ്ടാഃ പ്രത്യുപാസത || 22.237 ||

സൈന്യഘോഷസമാഹൃതൗ തതോ ഹരിഹലായുധൗ |
തമദ്യാജമതുർഭൂരാദുഗ്രസേനപുരോഗമൗ || 22.238 ||

ദദ്യശേ സാത്യകിസ്തത്ര രാമമുഖ്യൈഃ സരാജകഃ |
അന്യൈഃ സഹ ദിശാപാലൈരാഖണ്ഡല ഇവാപരഃ || 22.239 ||

അഭിവന്ദ്യ സ താൻ വന്ദ്യാനഭിവൃക്തപരാക്രമഃ |
തദനുപ്ലവഭാവേന പ്രാവിശദ്യാരകാം പുരീം || 22.240 ||

പ്രസ്ഥിതൗ പരിമേയാനി പശ്ചാദുപചിതാനി സാ |
ജഗ്രസേ യദുസൈന്യയാനി ജഗന്തീവ ഹരേസ്തനൂഃ || 22.241 ||

അഷ്ടാസു ദിക്ഷു വിഭവൈരുപസംഗൃഹീതൈഃ
യക്ഷാസ്സദപ്രഹസനീ യദുരാജധാനീ |
സത്യാനുഭാവവസുദേവസുതപ്രസത്തെത്യ
സംഭൃതദിക്പതിവിഭൃതിരിവാബഭാസേ || 22.242 ||

അഭ്യർച്യ പൂർവവിഭവാദധികൈഃ പ്രദിഷ്ടൈഃ
നാകാധിപാനിവ നവോപഹൃതാനരേന്ദ്രാൻ |
ധർമാനുപാലനനിയോഗനിരൂഢചിത്താൻ
പ്രാസ്ഥാപയത് പ്രതിദിശം പ്രഥമോ യദുനാം || 22.243 ||

മണിമകുടസഹസ്രൈസ്തർവാസുദേവസ്യ ഭൂപാഃ
പദസവിധനിഷണ്ണാം പാദുകാമർചയിത്വാ |
പ്രതിയയുരുപലഞ്ചൈഃ പാരിജാതപ്രസൂനൈഃ
സുരഭയിതുമുപേത്യ സ്വാവരോധാൻ പ്രസാദ്യാൻ || 22.244 ||

|| ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാര്യസ്യ കൃതിഷു
യാദവാഭ്യുദയേ മഹാകാവ്യേ ദ്വാവിംശഃ സർഗഃ ||
കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ |
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||